

De Keuze van GroenLinks

Het overkomt politici zelden, maar ik ga terug in de tijd. Het eerste juweeltje is het artikel van Flip de Kam, 'Verkiezingsbegroting 2007', verschenen in ESB van 6 oktober 2006. De Kam presenteert een correcte en vlijmscherpe analyse van de laatste Miljoenennota 2007 die ik zonder aarzeling voor mijn politieke rekening neem. De politicus Zalm heeft gewonnen van de econoom Zalm. In plaats van een werkelijk trendmatig begrotingsbeleid heeft Zalm de politieke cyclus gevolgd en daarmee de facto een procyclisch beleid gevoerd. Na het zoet van 2007 komt het zuur, want de houdbaarheid van de begroting verslechtert fors in 2006 en 2007, zoals de Kam terecht opmerkt. Deze rekening van een slordige zes miljard euro mag door een volgend kabinet worden opgelost. Dat is extra vreemd voor een kabinet dat zegt alles over te hebben voor een vergrijzings-bestendige begroting.

Dan 1999. Een lichte ijdelheid bevangt mij. Op 4 juni 1999 lanceerde ik in ESB een plan voor de fiscale behandeling van het eigen huis: 'Eigen huis, eigen vermogen'. Dat eigen huis hoort dan ook in box 3 thuis. Ik lees het opnieuw en ben het er wéér mee eens. Aan actualiteit heeft dit plan niets ingeboet. Sterker nog, destijds werd ik door journalisten voor gek versleten omdat ik aan het heilige huis wilde komen. Nu zeven jaar later, vindt zelfs Vereniging Eigen Huis dat er tenminste een debat aan gewijd moet worden. Niet zonder reden: 'het eigen huis' is fiscaal gesproken een fremdkörper, leidt tot de meeste subsidies voor de hoogste inkomensgenieters en insiders op de woningmarkt en leidt slechts tot hogere woningprijzen, waardoor starters er de facto niets aan hebben.

Tenslotte 1989. Ver terug. Piet Ouweneel en Ruut Veenhoven plaatsten toen al (ESB, 26 april 1989) het debat over de verzorgingsstaat in het perspectief van een breed welzijnsbegrip. Een samenleving met hoge overheidsuitgaven is

relatief gelukkiger en bovendien is het geluk gelijker verdeeld. Onder economen wint 'geluk' terrein. Denk aan Richard Layard. Te lang is het politieke debat over fiscale en sociale politiek en vergrijzing gevoerd vanuit een te beperkte notie. Stellen we geluk centraal, dan is niet Amerika maar Scandinavië ons heiland. Dan zijn een eerlijke verdeling van werk, zorg en inkomen en brede publieke voorzieningen als onderwijs en kinderopvang geboden. De hervormingen van de verzorgingsstaat zijn daarom niet klaar. We staan pas aan het begin.

Economen vervullen hier een sleutelrol. De ontoereikende cijfers waarin zij grossieren, creëren een politiek debat met een benauwd uitzicht. Dat weten we al lang. Per jaar leidt Nederland miljarden euro schade door verontreiniging van het milieu, diverse ESB-auteurs hebben ons dat terecht voorgehouden. Deze kosten, maar ook de baten van een sterk milieubeleid worden buiten de boeken gehouden. Burgers worden gelukkiger van een overheid die een duurzame toekomst veilig stelt. Ik vraag alle economen daarom een breed welvaartbegrip te hanteren.

KEES VENDRIK